

Saksnummer	Utvalg/komite	Dato
039/2020	Fylkestinget	24.02.2020
	ARBEIDSMØTE	10.03.2020
051/2020	Fylkesrådet	11.02.2020
	Komite for kultur, miljø og folkehelse	24.02.2020

Høring av forslag til minstevannføring for Børselvreguleringen i Narvik kommune

Sammendrag

Fylkestinget gir i denne saken uttalelse til høring til vannføringsregime i Børselva i Narvik kommune. Det er viktig at foreslått vannføringsregime både tar hensyn til kraftproduksjonen, verneverdiene og bruksverdiene i vassdraget. Fylkestinget ber derfor Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) om å prioritere et vannføringsregime som samlet sett ivaretar disse interessene på en god måte. Det er opparbeidet mye kunnskap om vassdraget gjennom Børselvprosjektet. Det er viktig at denne kunnskapen blir lagt til grunn for disse vurderingene.

Børselvvassdraget har et sammensatt påvirkningsbilde der også landbruk og spredte avløp påvirker vassdraget negativt. Fylkestinget mener derfor det er viktig at kommunen også gjennomfører tilstrekkelig med tiltak innen disse områdene. Dette i henhold til miljømål og tiltak i *Regional plan for vannforvaltning i vannregion Nordland og Jan Mayen*.

Bakgrunn

NVE har sendt forslag til slipp av minstevannføring fra Børsvatn til Børselv på offentlig høring. Opprinnelig høringsfrist var 24. januar. Fylkeskommunen har imidlertid fått utsatt høringsfrist til å uttale seg i saken.

Tillatelse til erverv av fall i Børselva og regulering av Børstvatn til utnyttelse i Bjørkåsen kraftverk ble gitt den 19.02.1993 ved kongelig resolusjon.

Store deler av vassdraget inngår i Grunnvatnet naturreservat. Formålet med vernet er å ta vare på et viktig våtmarksområde med naturlig tilhørende vegetasjon og dyreliv. Områdets betydning som trekk- og hekkeområde for våtmarksfugl er av spesiell betydning.

Sterk reduksjon av vannføringen i Børselva har sammen med tilførsler av plantenæringsstoffer og slam fra omkringliggende jordbruksarealer bidratt til store

gjengroings- og forurensningsproblemer og store negative effekter på naturverdiene i vassdraget, inklusive ørretbestanden.

I 1997 startet Børselvprosjektet, et forsknings- og utredningsprosjekt som ble etablert for å løse utfordringene i vassdraget. Formålet med prosjektet har vært å fremskaffe kunnskap som grunnlag for fornuftige rehabiliteringstiltak og for å fastsette et fremtidig manøvreringsreglement som kan ivareta både hensynet til kraftproduksjonen, verneverdiene og bruksverdiene. Prosjektet varte frem til 2007.

I mai 2009 startet en ny fase der en har ønsket å prøve ut ulike vannslipp fra Børsvatnet som grunnlag for fastsettelse av et endelig manøvreringsreglement.

Ballangen Energi sitt forslag til vannslipp

Vannføring i perioden 15.5-31.10 foreslås satt 0,6 m³/s. Fra 1.11 – 15.5 forslås et vannslipp på 0,2 m³/s. I overgangsperioden mellom sommer- ogintervannføring foreslås det at det slippes en liten høstflom (1,5 m³/s) for å bytte ut vannet før islegging. Bakgrunnen for dette er at redusert vannføring gir et for lavt oksygennivå i elva vinterstid. Tilsvarende foreslås det en mindre vårflom før sommervannslippet starter. Mengden vil avhenge av vannstanden i Børsvatnet.

Problemstilling

Konsekvenser for fylkeskommunens ansvarsområder

Vannmiljø

Fylkestinget vedtok i sak 179/2015 *Regional plan for vannforvaltning i vannregion Nordland og Jan Mayen*. Det ble i denne planen vedtatt miljømål for alle vannforekomster i vannregionen. Det konkretiserte miljømålet for vannforekomsten Børselva er å:

- Sikre verneverdiene i Grunnvatnet naturreservat.
- Sikre forhold som gir selvreproduserende og høstbar bestand av ørret.
- Forbedre vannkvaliteten pga. økt fortynning.

De økologiske forholdene i vassdraget er vurdert å være moderat. Tilstanden er vurdert på bakgrunn av biologiske klassifiseringsdata i henhold til vannforskriften. Ved siden av vannkraft er det registrert påvirkning fra både landbruk og spredte avløp. Alle disse påvirkningsområdene er registret med stor grad av påvirkning på vassdraget. Av forslåtte tiltak kan økt vannslipp, redusert jordarbeiding, redusert gjødsling, kantsoner og utbedre separate avløpsanlegg nevnes.

Kulturminner og kulturmiljø

Forslaget til minstevannslipp berører ikke kjente kulturminner som fylkeskommunen er delegert forvaltningsansvar for.

Drøfting

Dette er et vassdrag med store naturverdier og et sammensatt påvirkningsbilde. Ved siden av vannkraft er det registrert påvirkning fra både landbruk og spredte avløp. Det er viktig at kommunen som myndighet følger dette opp, og at det gjøres tilstrekkelig med tiltak innen disse områdene. Av forslåtte tiltak kan redusert jordarbeiding, redusert gjødsling, kantsoner og utbedre separate avløpsanlegg nevnes.

Gjennom årene har det også blitt opparbeidet mye kunnskap gjennom Børselvprosjektet som må legges til grunn for endelig fastsettelse av vannslipp (manøvreringsreglement). Med tanke på forhold knyttet til oksygennivå vinterstid og dermed behovet for vannutskifting i vassdraget, høres et ekstra vannslipp på høsten fornuftig ut. En tilsvarende vårflom kan også simulere naturlige svingninger i vassdraget. Det er imidlertid viktig at dette vannslippet tilpasses hekketiden til våtmarksfugl i vassdraget.

Fylkesrådets vurdering

Fylkesrådet mener det er positivt at man nå får på plass et endelig vannføringsregime i Børselvvassdraget. Dette tiltaket er viktig for å nå det vedtatte miljømålet i *Regional plan for vannforvaltning i vannregion Nordland og Jan Mayen*. Fylkesrådet mener det er viktig at framtidig manøvreringsreglement også tar hensyn verneverdiene og bruksverdiene i vassdraget. Dette må selvfølgelig balanseres opp mot regulantens behov for å produsere kraft.

Påvirkningsbilde i vassdraget er sammensatt, der også landbruk og avløp bidrar til å påvirke vassdraget negativt. Fylkesrådet mener derfor det er viktig at kommunen følger opp sine tiltak innen avløp og landbruk på en god måte.

Konsekvenser for Nordland fylkeskommune

Saken har ingen konsekvenser for forhold i Nordland fylkeskommune.

Fylkesrådets innstilling til vedtak

1. Fylkestinget ber Norges vassdrags- og energidirektorat om å prioritere et vannføringsregime som både tar hensyn til kraftproduksjonen, verneverdiene og bruksverdiene i vassdraget. Erfaringer og kunnskap fra Børselvprosjektet må legges til grunn for disse vurderingene.
2. Børselvvassdraget har et sammensatt påvirkningsbilde. Fylkestinget mener derfor det er viktig at også kommunen følger opp sine tiltak innen landbruk og spredte avløp på en tilstrekkelig måte.

Tomas Norvoll
fylkesrådsleder
sign

Kirsti Saksi
fylkesråd for kultur, miljø og folkehelse
sign

11.02.2020 Fylkesrådet

Votering i Fylkesrådet

Enstemmig

Innstilling fra Fylkesrådet

Fylkesrådets innstilling enstemmig vedtatt

24.02.2020 Fylkestinget

Kultur, miljø og folkehelsekomiteens innstilling ble lagt frem av skasordfører Marianne Johansen, Ap:

1. Fylkestinget ber Norges vassdrags- og energidirektorat om å prioritere et vannføringsregime som både tar hensyn til kraftproduksjonen, verneverdiene og bruksverdiene i vassdraget. Erfaringer og kunnskap fra Børselvprosjektet må legges til grunn for disse vurderingene.
2. Børselvvassdraget har et sammensatt påvirkningsbilde. Fylkestinget mener derfor det er viktig at også kommunen følger opp sine tiltak innen landbruk og spredte avløp på en tilstrekkelig måte.

Geir Jørgensen, Rødt, fremme Rødts forslag til nytt punkt 1 fra komiteen:

Nordland fylkeskommune ber NVE pålegge Bjørkåsen Kraftverk å slippe hele rammen på 15.7 millioner kubikkmeter vann til Børselva. Vannslippet i vintermånedene fra 1.november til 1.april økes fra 200 l/sekund til 300 l/sekund.

Sirianna Stormo Pettersen, Miljøpartiet De Grønne, fremmer Miljøpartiet De Grønnes endringsforslag til punkt 1 fra komiteen:

Fylkestinget ber Norges vassdrags- og energidirektorat sørge for et vannføringsregime som prioriterer verneverdiene og bruksverdiene i vassdraget.

Votering i plenum

Rødts forslag fikk 6 stemmer og falt (3Rødt, 2Miljøpartiet De Grønne og 1Venstre). Miljøpartiet De Grønnes forslag fikk 6 stemmer og falt (3Rødt, 2Miljøpartiet De

Grønne og 1Venstre).

Komiteinnstillinga punkt 1 vedtatt mot 6 stemmer (3Rødt, 2Miljøpartiet De Grønne og 1Venstre).

Komiteinnstillinga punkt 2 vedtatt mot 6 stemmer (3Rødt, 2Miljøpartiet De Grønne og 1Venstre).

FT 039/2020

Vedtak

1. Fylkestinget ber Norges vassdrags- og energidirektorat om å prioritere et vannføringsregime som både tar hensyn til kraftproduksjonen, verneverdiene og bruksverdiene i vassdraget. Erfaringer og kunnskap fra Børselvprosjektet må legges til grunn for disse vurderingene.
2. Børselvvassdraget har et sammensatt påvirkningsbilde. Fylkestinget mener derfor det er viktig at også kommunen følger opp sine tiltak innen landbruk og spredte avløp på en tilstrekkelig måte.

Vedlegg

Tittel

Til Høring - Forslag til slipp av minstevannføring i
Børselvvassdraget i Ballangen kommune - høringsfrist
24.01.2020

Høring-Forslag til slipp av minstevannføring i
Børselvvassdraget i Ballangen kommune, Nordland
Oversendelse søknad.PDF

Forslag til slipp av minstevann fra Børsvannet .PDF

DokID

1415123

1415122

1415124

1415125